Samarbetsgruppen för vatten- och havsvårdens möte

Tid 20.5.2024 kl. 9.00–14.30

Plats Hybridmöte: Kurikka och Teams

NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Karoliina Laakkonen-Pöntys**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Vincent Westberg**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Anssi Teppo**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Heta Latvala**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Helena Puro**		
NTM-centralen i Södra Österbotten		**Anna Bonde**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	x	**Anne Petäjä-Ronkainen**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	x	**Kim Klemola**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Tilda Rantataro**		
Österbottens vatten och miljö	X	**Heli Jutila**		**Marjut Mykrä**
Turveteollisuusliitto	X	**Rouhiainen, Elina**	X	**Leena Siltaloppi**
Finsk Energiindustri rf	X	**Ollila, Tapio**		**Juha Koivula**
Natur och Miljö r.f.		**Joel Lindholm**		**Roosa Mikkola**
Finlands Hamnar rf		**Johanna Heinoja**		**Kristian Mäki-Jussila**
NTM-centralen i Södra Österbotten/näringar	X	**Pekka Tuomisto**		**Harri Väisänen**
NTM-centralen i Södra Österbotten/trafik	X	**Timo Liljamo**		
Suomen Vapaa-ajankalastajat		**Ojaharju, Juha**	X	**Jukka Kotola**
MTK Etelä-Pohjanmaa	X	**Kankaanpää, Timo**		**Anna-Kaisa Jaakkola**
MTK Keski-Pohjanmaa		**Jan-Ove Nyman**		**Vesa Paavola**
Finlands skogscentral		**Myllykangas, Nina**		**Jaakko Liinamaa**
Mellersta Österbottens förbund		**Laura Luusua**		**Rekilä, Teppo**
Österbottens förbund (kirjaamo@obotnia.fi)		**Bonn, Christine**	X	**Riikka Asunmaa**
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten	X	**Norrén, Frank**		**Björkgård Lars**
Österbottens fiskarförbund rf.	X	**Anni Selenius**		**Leif Kaarto**
Finlands näringsliv rf		**Saari, Kari**		**Kai Nykänen**
Södra Österbottens förbund		**Väänänen, Mari**		**Anttila, Susanna**
Finlands Vattenverksförening rf		**Väisänen, Minna**		**Juha Kotiranta**
Finlands naturskyddsförbund Österbottens distrikt	X	**Marjo Lehtisalo**		**Heli Hämäläinen**
Pro Agria Etelä-Pohjanmaa		**Juha-Matti Toppari**		**Henri Honkala**
Fiskerihushållningsmyndigheten, NTM-centralen i Egentliga Finland		**Nousiainen, Kyösti/Mika Sivil**	X	**Eeva Ruotsalainen**
Finlands Pälsdjursuppfödares Förbund rf	X	**Kärjä, Hannu**		**Jussi Peura**
Forststyrelsen		**Anette Bäck**		
Geologiska forskningscentralen		**Salla Valpola**		**Paalijärvi Miikka**
Pro Agria Österbottens Svenska lantbrukssällskap		**Blomqvist, Mikael**		**Simon Nässlin**
Segling och Båtsport i Finland rf	X	**Erickson, John**	X	**Remahl, Peter**

MTK Metsälinja / Skogsvårdsföreningarna	X	**Syri, Mikko**		**Nissinen, Markus**
Naturresursinstitutet		**Veneranta, Lari**		
Intresseföreningen för en levande skärgård		**Jonas Östberg**		**Ralf Degerlund**
Försvarsmakten	X	**Vilkki, Briitta**		**Anna Kralik**
Delegationen för Lestijoki å		**Riihijärvi Samuli**		
Delegationen för Perho å		**Elisa Lindgren**		**Närhi, Pia-Lena**
Delegationen för Esse, Purmo, Kronoby och Kovjoki åar		**Erkki Korpimäki**	X	**Kari Hongisto**
Delegationen för Lappo å	X	**Jukka Kotola**		**Mathias Backman**
Delegationen för Kyro älv	X	**Yli-Petäys, Mika**	X	**Hirvijärvi, Esa/Tiina Lyra**
Samarbetsorganet för Närpes å		**Mikaela Björklund**	X	**Anna-Kaisa Pusa**
Delegationen för Lappfjärds å och Tjöck å		**Rantala, Paavo**		**Kortesniemi, Hannu**
Etelä-Pohjanmaan kalatalouskeskus		**Paloniemi, Marko**		**Kallioniemi, Tapio**
Vattendragssamarbetet längs Etseristråten	X	**Minna Hakala**		
Fiskeriomr. Keski-Pohjanmaan kalatalousalue	X	**Elina Pusaa**		**Michael Hagström**
Fiskeriomr. Järviseudun kalatalousalue		**Mikael Luoma**		**Marko Paloniemi**
Norra Kust-Österbottens fiskeriområde	X	**Anni Selenius**		**Lars Sundström**
Kvarkens fiskeriområde		**Carina Rönn**		**Johan Håkans**
Fiskeriomr. Lapuanjoen kalatalousalue		**Tauno Lampinen**		**Tapio Kallioniemi**
Fiskeriomr. Kyrönjoen kalatalousalue		**Matti Järviharju**		**Marko Paloniemi**
Södra Kust-Österbottens fiskeriområde		**Erik Söderholm**		
Kristinestad-Storå fiskeriområde	X	**Anni Selenius**		**Paul Hautaviita**
Österbottens Svenska Producentförbund	X	**Susanne West**		**Johanna Smith**
Keski-Pohjanmaan kalatalouskeskus		**Elina Pusaa**		**Mauno Korhonen**
Regleringsbolaget för Larsmo-Öjasjön				**Petri Passoja**
Finlands viltcentral		**Mikael Luoma**		**Janne Kotanen**
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland		**Pia Ratilainen**		
NTM-centralen i Norra Österbotten		**Jaana Rintala**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Niina Hyttinen**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Aliina Hyttinen**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Robin Sjöblom**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Leena Rinkineva-Kantola**		
NTM-centralen i Södra Österbotten	X	**Ari Koski**		
NTM-centralen i Norra Österbotten	X	**Jaana Rintala**		
Kurikka stad	X	**Riikka Koskela**		

1. Mötet öppnas och de närvarande presenterar sig

Ordförande Karoliina Laakkonen-Pöntys öppnade mötet kl. 9.02.

2. Val av protokolljusterare

Till protokolljusterare valdes Riikka Koskela och Mikko Syri.

3. Stadens hälsning *(Anna-Kaisa Pusa)*

Anna-Kaisa Pusa kom med hälsningar från Kurikka stad. Staden erbjuder sina 19 500 invånare bl.a. avgiftsfri småbarnspedagogik, nya hyresbostäder och tomter. På stadens område finns stora gårdar med djurhållning och det finns intresse för att utveckla biogasproduktionen. Redan fyra gårdar har egen biogasproduktion och tankstationer. Energibolagen inom olika sektorer genererar avkastning för staden. Ett viktigt projekt som varit aktuellt länge är djupvattenprojektet i Kurikka. Projektet och geologin i Kurikka presenteras allmänt på en webbplats som utnyttjas bland annat i gymnasieundervisningen.

4. Aktuellt inom vatten- och havsvården 2025 *(Anssi Teppo och Heta Latvala)*

Anssi Teppo presenterade uppgifterna inom vattenvården 2025. Bedömningen av trycket håller på att bli klar och den ekologiska klassificeringen via Pisara-systemet har inletts. Finlands miljöcentral (SYKE) och Naturresursinstitutet (LUKE) slutför indexen för det biologiska materialet och NTM-centralen kontrollerar materialet. Tidigare har den ekologiska klassen bestämts enligt medelvärdet av det biologiska materialet. På grund av responsen från EU kommer status i fortsättningen att bestämmas utifrån den svagaste biologiska faktorn. Vattenkvaliteten och det hydromorfologiska materialet spelar en viktig roll vid klassificeringen.

Heli Jutila lyfte fram betydelsen av bristen på biologiska indikatorer för havsområdets ekologiska klassificering. Anssi Teppo höll med om att det borde finnas fler indikatorer för Bottenviken. Dessutom också indikatorer för åar utan forsar. Det finns inte heller några indikatorer som beskriver att vattnet blir mörkare eller ”brunifieras”. Tyvärr har SYKE och LUKE brist på resurser för utvecklingen. Dessutom fordrar nya indikatorer att de integreras med de övriga nordiska länderna och det framskrider långsamt.

Heta Latvala gick igenom genomförandet av åtgärderna 2022–20024. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. En del av åtgärderna för att förbättra vattenstatusen har framskridit väl, men mycket återstår att göra till exempel när det gäller bekämpning av försurning, behandling av avloppsvatten från glesbygden, restaurering av vattendrag samt jord- och skogsbruksåtgärder.

I diskussionen framfördes att mängden öppen avverkning har ökat, eftersom priset på virke för närvarande är högt. Från avverkningsområdena frigörs rikligt med fasta ämnen och näringsämnen. Vattenskyddskonstruktionerna har stor betydelse.

5. Karttjänst för vattenvården (EPOELYn vesienhoidon karttapalvelu) *(Aliina Hyttinen)*

Aliina Hyttinen presenterade den nya karttjänsten för vattenvården, som har publicerats 2024. I karttjänsten har samlats information enligt den senaste förvaltningsplanen samt annan geografisk information som är nyttig med tanke på planeringen av vattenvården och som kan finnas öppet tillgängliga. Karttjänsten vidareutvecklas och det önskas respons på användningen och materialet (aliina.hyttinen@ely-keskus.fi och anna.bonde@ely-keskus.fi).

6. Vattendrag känsliga för skogsbruk – bedömningsmaterialet klart *(Jaana Rintala)*

Jaana Rintala presenterade ett nytt material om vatten som är känsliga för skogsbruket. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. Det är fråga om geodata som innehåller vattendragsobjekt som inom vattenvården eller annan planering har identifierats som känsliga för skogsbrukets vattendragskonsekvenser. Materialet finns i Paikkatietoikkuna (under hydrografi eller med ordsökning ”vattenförekomster känsliga för skogsbruk”.

7. Presentation av projektet Pohjaneva *(Ari Koski)*

Ari Koski presenterade Pohjaneva-projektet. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. I projektet söker man tidigare produktionsområden som restaureras och projektaktörer för dem, planerar preliminära planer för objekten och gör upp planer samt kommunicerar via flera kanaler. Projektet pågår till 31.12.2026. För Södra Österbottens del finns fortfarande 3 miljoner euro kvar att använda. Medlen kan också användas för markanskaffning. Det finns köpare som är intresserade av att köpa mark, men det har inte ännu hittats några objekt som är till salu. I Österbotten finns det få objekt, eftersom antalet produktionsområden är mycket litet. Mellersta Österbotten anslöt sig inte till projektområdet.

8. Kustnätverket i Österbotten *(Heli Jutila)*

Heli Jutila redogjorde för verksamheten inom Kust-Österbottens vattenrestaureringsnätverk. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. Syftet med nätverket är att effektivera restaureringen av kustvatten, distribuera information och material och sammanföra aktörer och experter i regionen. Nätverket är öppet och avgiftsfritt. Du kan registrera dig i nätverket per e-post info@pvy.fi eller tfn 044 766 6129.

9. Programmet för naturens mångfald i Österbotten och Södra Österbotten *(Robin Sjöblom)*

Robin Sjöblom presenterade LUMO-programmet (programmet för naturens mångfald). Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. LUMO-programmet dryftar både strategiska mål och konkreta åtgärder för att öka naturens mångfald. Till många delar sammanfaller målen för LUMO-programmet med målen för vattenvården.

Robin använde sig av ett MENTI-formulär för att sammanställa de mest effektiva praktiska åtgärderna för att förbättra naturen i insjö- och kustvatten. En åtgärdsworkshop om saken ordnas 18.6. Inbjudan sänds till samarbetsgruppen.

Publikationen Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan luonnon monimuotoisuusselvitys fungerar som en stark bakgrund för arbetet. Den svenskspråkiga versionen publiceras under sommaren.

Leena Rinkineva-Kantola konstaterade att verkställandet av LUMO-programmet och uppföljning börjar nästa år. Verksamhetssätten och nätverken inom vattenvården utnyttjas i arbetet.

10. RIWET-projektets hälsningar från världen *(Helena Puro och Heli Jutila)*

Helena Puro presenterade RIWET-projektet. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. Projektet utvecklar samarbetet och deltagandet i vattenvården samt utbyter bästa praxis mellan olika länder. Detta tillämpas nu i tillämpliga delar bl.a. i arbetet med vattenvisionen för Esse å. Projektländerna kommer 11-12.6.2025 att bekanta sig med Finland. Temat är vattenhantering med utgångspunkt i avrinningsområdet och metoder för att minska belastningen samt samarbete i anslutning till detta. Dessutom ordnas projektevenemang i september i Polen och i november i Albanien. Projektet bekostar resorna för företrädare för intressentgrupperna, om någon är intresserad av att delta i evenemanget.

Heli Jutila deltog i mars i projektets evenemang i Valencia i Spanien och redogjorde för behållningen av resan. Limne-stiftelsens verksamhet har många likheter med Österbottens vatten och miljös verksamhet.

- Vattenhushållningsdisponent
    - Att fungera som vattenhushållningsdisponent främjar den gemensamma förvaltningen och användningen av akvatiska ekosystem
    - Kommuner och städer har genom sin roll i planeringen av markanvändningen främjat vattenvisionerna samt genom att äga och ingå avtal med vattenområdenas ägare.
- Avrinningsområdesperspektivet
    - projekt för utrotning av den invasiva vassen, förstärkning av älvbrinken, översvämningsterrasser, bevarande av naturlig vegetation
    - kommunerna deltar
- Frivillig uppföljning av älvar
    - sedan 1990-talet, 60 000 personer har deltagit
    - också i Finland bör man allvarligt överväga att i större utsträckning öppna vattenuppföljningen för allmänheten; numera önskas närmast anmälningar om blågröna alger, främmande arter och siktdjupet
- Miljöfostran
- Koldioxidkompensation och restaurering av älvar

Efter presentationen lyftes medborgarnas eget ansvar vid genomförandet av muddringar fram. Många muddringar genomförs med kort varsel när vädret tillåter och man kommer inte ihåg att göra muddringsanmälan.

11. Aktuellt om regionförvaltningsreformen *(Karoliina Laakkonen-Pöntys)*

Karoliina Laakkonen-Pöntys presenterade regionförvaltningsreformen. Presentationen finns som bilaga till e-postmeddelandet. NTM-centralen i Södra Österbotten delas i början av år 2026 upp i tre olika ämbetsverk: Tillstånds- och tillsynsmyndigheten (TTV), Livskraftscentralen i Södra Österbotten och Livskraftscentralen i Sydvästra Finland. Livskraftscentralen i Sydvästra Finland kommer att ha två enheter på tidigare NTM-centralen i Södra Österbottens område.

Konstaterades att verksamheten inom samarbetsgruppen för vatten- och havsvården, uppgifterna inom havsvården och det eventuella ACWA-projektet sannolikt övergår till Livskraftscentralen i Södra Österbotten. Miljöuppgifterna där kommer att vara mindre än vid NTM-centralen (cirka 3–4 personer plus visstidsanställda).

12. Övriga ärenden

Mikko Syri kom med hälsningar från Jan-Ove Nyman och Perho å. I ån har det gjorts en fiskeriekonomisk iståndsättning, som har gjort att åkrarna blivit blöta. Nyman kontaktar Kim Klemola med närmare detaljer.

13. Nästa möte

Följande möte ordnas på hösten. Ärenden och förslag till mötesplats kan skickas till e-postadressen heta.latvala@ely-keskus.fi.

14. Presentation av lunchstället samt eftermiddagens program *(Anna-Kaisa Pusa)*

15. **Mötet avslutas *(Karoliina Laakkonen-Pöntys)***

Ordförande avslutade mötet kl. 12.05.

Bilagor: Presentationer

Protokollgranskare:	Riikka Koskela	godkänt 1.7.2025
	Mikko Syri	godkänt 28.5.2025